

Рат на Балкану

— Наши извјештаји —

Краљ Господар обилази војску

(Господар по други пут обилази приморски одред)
Мурићани, 30. октобра. — (Приснио данас). Његово Величанство Краљ по други пут долази на ратниште јужног одреда. Јуче је имао на Катрколи дужи састанак са генералом Мартиновићем, командантом приморског одреда и с њим разговарао о ратним операцијама. Краљ се истог дана повратио на Тополицу, а генерал Мартиновић у свој штаб у Мурићане.

— Биоградски Пресбиро —

Срби код Битоља

(Срби и Грци код Битоља)

Скопље, 30. октобра. — (Приснио јутрос). — Српске трупе пред савим Битољем. Битка за његово заузимање још се не води. Грчке трупе, које иду Србима у сусрет, наишле су код Керина отпор. У борби ангажована само малена предња одјелена. Није било никакве озбиљније борбе.

Стање под Једреном

(Мироване окопљених Турака)

Скопље, 31. октобра. — Од доласка српских трупа под Једрене није било никаквих турских испада из утврђења.

Пљачкање Турана

(Турски чиновници пљачкају благајне)

Скопље, 31. октобра. — Становништво по варошима оптужује турске грађанске и војне благајнике да су државни и приватни новац пред улазак српске војске узели из касе и злоупотребили. Српске власти повеле су енергично истрагу. Само су из благајничке сиротинске касе злоупотребили 20 хиљада динара.

Војни грчки изасланик

(Наванредни грчки војни изасланик у Србији)

Скопље, 31. октобра. — Грчки генерал Александер Сузо, ванредни изасланик, примљен је код краља Петра и извјестио грчке трупе одмах да пођу од Солуна у помоћ бугарским трупама код Чаталџе и војсци, која је посјела Битољ. Вечерас стижу војни аташеји из Биограда.

Слава егзархиске цркве

(Краљ на служби. Егзархисте манифестују)

Скопље, 31. октобра. — Јучер је овдашња велика егзархиска црква славила Св. Димитрија. Архиепископској служби присуствовао је краљ Петар и многи виши официри. Егзархисти, српски суграђани, поздравили су краља бурним живом.

Успјех Срба

(Разне вјести из Скопља)

Скопље, 31. октобра. — Из прилепске битке 1700 рањеника у Велесу данас овдје долазе отуд, као 800 теже рањених у Прилипу и Кичеву; 80 су лако рањених. Свега рањених код Прилепа и Кичева 3000; Турака погинулих и рањених 8000. — Борбу код Кичева организовао је на своју руку чувени теговски паша Мехмед, један од највићених и најбогатијих арнаутских вођа, прикупивши Арнауце

цијелог тога краја. Фети паша, чији траг послјије кумановске битке Срби одједном налазе код Кичева, није био расположен да се опет мјери са Србима, али на пријетње Мехмед паше оставио је регуларне турске трупе под водством Мехмедовим, који је покушао одбранити своје господство, јер је био увијерен да ће послјије заузећа тих крајева морати вратити земље њиховим правим сопственицима, хришћанима. Борба се водила вировима од 8 из јутра до 2 по подне; у тој је учествовала и артиљерија. Срби побједили. Улазак у Кичево величанствен. Свеколико становништво хришћанско и мухамеданско, које је послиједње дане провело у превеликом страху, дочекало је српске трупе одушевљено. Мухамеданци су понудили свештоим је потребно. Срби су задобили 8.000 пушака и огромну муницију, коју су Турци бјежећи немилосрдно бацали. Турака мртвих и рањених 1.200, Срба 300. — У Феризовићу, у Призрену и у Ђаковици организоване су српске власти. За начелника округа призренског наименован је Тодор Станковић, досадањи начелник приштински; управник вароши Призрена Љуба Вуловић артиљериски капетан; српски начелник у Ђаковици Воја Ковачевић. Свијет без обзира на вјеру и народност, с великим поштовањем обраћа се српским властима.

— Петроградски „Вјесник“ — Вјести из Цариграда

(Конференција амбасадора. Прокламација светог рата. Болест у војсци. Војска се бори)

Цариград, 30. октобра. — Код маркиза Палавичинија била је конференција амбасадора, који су разговарали о одговору балканских држава на питање о посредовању.

Прокламација светог рата произвела је у муслиманским круговима јаку импресију, особито у нижим класама; што се тиче војске, прокламација је имала врло проблематичан успјех. Војни агенти констатују да је воља војске сасвим утучена. У војсци се појавило више случајева колере, тифа и дизентерије. — Јуче је из Чаталџе приспјело овдје око 3000 болесних војника; број рањеника досада износи 28.000, од којих су 7500 лако рањених пренијети овамо, а 20.500 тешко рањених умиру на бојном пољу. Два пука редифа из Анатолије, који су приспјели овдје, одбили су да иду на бојиште докле им се званично не потврди да су Грци били потучени код Соровића и да је турска флота уништила код Родоста бугарску батерију. Међу побјеглим војницима било је 7 случајева колере, од којих су 5 смртних.

Погинули и рањени

(Жртве потоњих бојева)

Париз, 30. октобра. — По вјестима са ратишта, број погинулих и рањених у потоњим бојевима износи око 150.000.

Заузета Пентипагија

(Грци с успјехом напредују)

Атина, 30. октобра. — Грци су заузели Пентипагију између Јанине и Арте.

Српска авангарда

(Српске извиднице пред Солуном)

Биоград, 30. октобра. — Авангарда српска, која оперише између Струмице и Солуна, појавила се пред Солуном.

— Бечки Кор.-Виро —

Опет Турци страдали

(Турци бјеже, а Бугари туку)

Софија, 29. октобра. — Турске трупе у Једрену покушале су синоћ око десет и по сати да се пробiju преко Кемчињски, али су биле сузбијене смртоносном ватром и претрпјеле су страшне губитке од артиљерије бугарске.

Данев у Пешти

(Аудијенција Данева код Цесара)

Будим-Пешта, 29. октобра. Цар је примио Данева, председника Собора у посебну аудијенцију, а тако исто и Франо Фердинанда.

Спремање Турске

(Губитци турски. Главни турски етап. Нова постављена. Ратни бродови)

Цариград, 29. октобра. — Према приватним вјестима, један дио турске војске, који се налазио у Чорлу наступио је јуче пут Лиле Бургаса, где је имао жестоки бој са Бугарима и подио жестоке губитке. Главни етап је опет пренесен у Чорлу, што значи да војска која се концентрише у Чаталџи не само да ће бранити престоницу него ће пријети у офанзиву. Тврди се, да је маршал Фуад паша, познат из руско-турског рата, постављен за команданта првог дијела источне армије, а генерал Бахри паша за команданта другог дијела. Околична руска „Россијев“ и румунска „Крестарница“ приспјели су. Маршал Татар Осман паша наименован је мјесто Абдулах паше.

Српска војска на мору

(Продирање српске војске на Јадранско Море)

Биоград, 29. октобра. — По вјестима из Скопља, авангарда треће српске армије наступила пут обала Јадранског Мора. Српско одјелене саставило се на југу од Љеша са црногорским трупама и продужило су наступање дуж морске обале пут Драча. Друга српска колона упутила се долином Дрина на обалу морску на југу од Драча. На путу није наишла ни на какав отпор, али наступа полако ушљед великог снјјега. Долазак српских трупа очекује се најдаље кроз два дана.

Грчке побједи

(На све стране Турке туку)

Атина, 29. октобра. — Свакодневни турски нападаји на грчку војску свршили су се повлачењем непријатеља. Грци су проишле ноћи заузели Пентипагију. Непријатељ је имао великих губитака.

„Гроф Вурмбранд“ у Драчу

(Шта је са познатим Лојдовим бродом)

Беч, 30. октобра. — Вјест новина, да је ратна маријарца узела Лојдов пароброд „Гроф Вурмбранд“ и оружала га као помоћну крстарицу, потпуно је лажна. „Гроф Вурмбранд“ је послан у Драч да се стави на расположење аустро-угарском консулу због тамошњих аустро-угарских поданика.

Ратни бродови пред Цариградом

(Аустријска и француска крстарица)

Цариград, 30. октобра. Аустро-угарска крстарица „Адмирал Шауен“ и француска „Виктор Иго“ приспјеле су.

Бугарска и грчка војска

(Бугари Турке гоње, а Грци улазе у Солун)

Софија, 30. октобра. По једној депеши упућеној, 27. октобра, бугарска извидница је констатовала да се Турци у јаким трупама налазе на висовима Ајватови и Ило. Данас послјије тросатне битке Турци су одступили пут Солуна, гоњени бугарском војском. У том моменту генерал Галарис, командант друге грчке дивизије, извјестио је штаб бугарски да се Солун предао грчким трупама, по како се непријатељ, који се налазио пред трећом бригадом бугарском, није био још предао, то је генерал Тодоров наредно да се гоњење настави. Опазили да се турске трупе повлаче не бранећи се, наредно је, да се гоњење прекине и настави пут на Солун. Принчеви Борис и Кирил слиједили су операције за све вријеме трајања боја. Стање бугарских трупа изврсно, а одушевљење крајње.

Освајање Плава и Гусиња

Гусиње, 7. октобра

Данас се доврши крвава борба освајања Плава и Гусиња, данас је слободним дахом дањуло давно слеђено срце наше драге браће плаво-гусињског округа. Страшна азиска хиџаа туратне поносно српско племе. Ваљда наше некрвене браће, којој отуђивање већ дивинијет час, изазваху болна осјећања наших браћских срца. Болновима је требало дати змица, браћи је требало убрисати сузе и тешке уздахе премучене браће претворити у веселу песму. Требао је остварити заветну мисао нашег Узвишеног Господара: Овамо, овамо... Дође сућени почетни дан, 26. октобра када се баталјони синова Српске Шапте нађоше окупили, да отпочну крваву борбу за ослобођење и уједињење наше нестојане браће. Црногорски се барјак плеше над поносним главама Басовог племена, од Гусиња до Бјеласице планине. Страшна топонска рика и пуцњина једна проламаху колективне плашине за читавих десет дана. Наши артиљерија, верујући се по врлетим стенима, почети од Гребена више Гусиња, па низ Виситер планину до руске Лима, даље западном страном Горње Рацине до планине Штина; даље шитским врлетима до Мокре Црпине а одатле враћничким висовима преко Чабора пут западниот краја Дигла на крвавом бојишту куле „Безовачки Крст“, која је крвава битка и ризицила питање освајања Плава и Гусиња, јер се племом партио билише напуштена и послиједња гула на Црној и Крну над Црном, лавна кула на „Шумарцима“.

Наши храбри баталјони, неослањом хитрином ураху и давање на планину и јуначким прсима у прса непријатеља удараху и освајаху непријатељске територије тврђаве и утврђења. Командант носевићеве бригаде, т. ком. Беловић јурио је на свом брзом броду од тога до тога, од једног баталјона до другог кроз оловну кишу непријатељских топова и топовских граната и шипица, чиме је давао пример и унапредивао поштовањем трупама за наредну борбу.

Послије десетодневне крваве борбе 5. ок. месец на два сата послије борбе билише срушена и олуја предата послиједња (дванаест) тврђава, суја на Шумарцима, та послиједња одбрана била под Плава и Гусиња Гусињско племе са свих бихаху порука Плаву и Гусињу, да ће бити исте судбине, ако се мирно не поклате оружју храбре Црногорске војске.

Командат војске, г. Вешовић, понудио је старјешину Плава и Гусиња, Аса Феровића, да се мирно поклоне црногорском оружју у року од 16 сати, у противном случају искупиће горке последице свога гријеха. Али горда поноситост ове старе крвожедне варадице није смјела допустити да га нађе црногорско оружје са својим Плављанима, већ је крвнички измакао.

Сутра дан, 6. окт. месеца у 10 сати прије подне, црногорска војска билаше господар Плава, гдје је из нустих двора Феровића давао даља наређења за освајање Гусиња са околином. Али у кави Гусињани, осим малог броја чиновништва који — по примјеру Феровића, Риза бег, других — бијаху напустили Гусиње и на уласку вароши са хљебом и соли дочекаше победоносну црногорску војску.

Тако Гусиње бијаше 7. окт. месеца у 11 прије подне слободна црногорска варош, те се на крововима државних палатава лепрљаше црногорска застава.

Пошто је у овдашњој капели одржано благодарјење за дуг живот нашег Узвишеног Господара, тоновска једна турске касарне и весела пјесма храбре црногорске војске, загрљене са браћом Гусињским Срба хорила се кроз гусињске улице, уз громогласне узвике: Живно Краљу!

Шаљући овај кратки допис, ову блиједу слику крвавих десетогодишњих бојева, постараху се да у скорој уопштености изнесем освојење Плава и Гусиња, последије освојења дванаест модерно уређених тврђава.

Шд.

Како су заузети Дечани

(Борбе наше војске и заузимање Дечана)

Високи Дечани, 20. октобра.

15. окт. у три и почас последије подне трупе су се кренуле за Бабино Поље, у правцу Дечана. Истог дана трупе су стигле на Поштиште у Бабино Поље, гдје су се придружили и два батаљона, који су у том мјесту држали предстражу. 16. октобра трупе су остале у косама у близини поља на позиције. 17. октобра трупе су се кренуле у шест и по сати за планину Богџицу и катуне Пљочице, гдје се наишло на јаки отпор, којег је непријатељ одржавао од 8 часова прије подне до 5 часова последије подне. Непријатељска снага била је врло јака а природни положаји: високи и кланци, који је непријатељ заузео, били су тако кривовити и шумом обрасти, да се само могу наћи у кршевитој Проклетији. Командант бригаде Вешовић у четири и по часа последије подне наредио је да се јуриш изврши на непријатељска утврђења, ухваћене позиције. Наша храбра војска, окружена свуда славним успјесима, преко кланаца и висока јуришила је на противника и истјерала га до на домак манастира Дечана. Непријатељских лешина пало је на мјесту ратишта 30, а наших је војника погинуло 5, а рањено 10. Прелажење земљишта од Плава до мјеста борбе било је врло отежано и успорено услед тога, што су се преко ових, тако рећи непроходних крајева, возили брзометни и мортирни пољски топови. 18. и 19. октобра трупе су маршовале и возиле и вукле топове до дечанских катунa. 20. октобра, трупе су се кренуле из дечанског катунa у 6 часова прије подне и захватиле косе и кланце, од Брегај села до косе Лоханске, гдје их је сачекао Барјам Цура са Арнаутима из Ђаковачке нахије и другим припадницима. И ако је са Барјам Цуром била јака снага Арнаута, ипак су се тако рећи без икаквог отпора раздјељили у унутрашњост нахије пут Ђакова и командант Вешовић са једним одјељењем ушао у манастир Дечани у четири часа последије подне, предсретен на улазу у овај знаменити српски манастир од стране она Варванџија са осталим братством овог манастира, гдје се одржало молебство за дуг живот врховног Команданта војске и Његовог узвишеног дома.

Очитао им буквицу

— Д-р Полит и Мађари —

Као што је познато, управник „Браника“ г. др. Михаило Полит-Дечанић сарађивао је на мађарском демократском листу „А Вилат“ у објашњавајући мађарској публици теготе српског народа у Угарској и неправде, које се чине краљевинама Хрватској и Славонији и расправљајући уопште сва велика политичка питања, која задиру и у будућност мађарског народа.

Но демократизам гога мађарског листа показао се сада, кад су хришћански народи на Балкану ударили на варварску

Турску, као обична варка. И „Вилат“ се кланя златном телету и зато је и он, као и остала му пенганска и бекка сабраћа, нагадила писмо о херојској борби крста против тог златног телета. Због тога и таква писана је г. др. Полит ономал послао уредништву „Вилата“ писмо, у ком му је поручио ово:

„Због државна, које је сл. уредништво „Вилата“ показало према балканским догађајима, није ли више могуће продужити сарађивање на Вашем листу.“

Жалим, што су Мађари заборавили своју историју, што су заборавили, да су Турци мађарске грофове, на име грофа Петра Сапарија као стоку заједно с воловима узрезали у плуг и тјерали их. Ово је стољења била судбина балканских хришћанских народа. Мађари су се са својим симпатијама за Турке ставили у противност с цијелим Словенством. Мађари су порекли савјет Лауна Кошута: да буду у сјози с балканским народима.

Молим, да објавите примјерак „Вилата“, који сте ми шиљали.“

А Срби, који претилађују тај и остале србодерске листове, знаће ваљда, како треба да поступе према њима.

Примјер за углед

— Католички Кардинал о балканском рату —

Кардинал Беномели, надбискуп Крмонте, гласовит и као религиозни писац и као организатор и душа покрета за помоћ иселеницима, пише неком одбору у Италији ово писмо:

„Драги господине, тражите моје пристајање, које радо дајем од свега срца за тако узвишено, племенито и еминентно религиозно дјело. Да могу тако и материјално помоћи према заслуги!“

Велика драма мухамеданства, који од петнаест стољећа титли хришћанску Европу, надам се, шта више увери сам, креће к завршетку. На пољанама трачким пољумјесем ће кроз мало дана бити оборен, а врата св. Софије опет ће бити отворена Крсту: на макар шизматичким православљем, опет хришћанима.

Треба да се дократи та монструозна тиранија, која још битише на Босфору, на срамоту европске дипломатије, која није више ни хришћанска, ни мухамеданска, ни људска: задње ругло, које до нас допире!

Стар сам и болешљив, близу сам крају живота, али хвалим Богу, што ћу може бити угледати прије смрти оне срамоте, што се зове турско царство у граду Константинопулу.“

На ово списељска „Слобода“ примјећује: „Јако нам је да ово писмо није адресирано Штајлеру и његовом заједничким расфратима око „Хрватске“, који својим турбофилским изјављивањима срамоте хрватско име и хрватско „хришћанство“ и његову нашу расу.“

САХРАЊЕН СТАТУС КВО

Париски „Матен“ доноси овај посмртни оглас:

Г.

Моли се да присуствујете спроводу, омијелу и укову

Господину СТАТУС КВО
дипломате

умрог 30. октобра (по новом)
1912. у Македонији у својој 459 години.

Омијело ће бити једног од скорих дана у хришћанској цркви Света Софија у Цариграду.

„Веруј у Алаха, као у свога пророка и ти ћеш примити вечита милосања небеских хурија“
(Коран XXV.)

Скуј је на земљишту уирилога.

Турска, његова удовица: **Аустрија, Мајска, Енглеца, тајта; Бугарска, Србија и Грчка, синови; Црна Гора, уице; Русија, снаја; Енглеца, Француска, Италија и т. д. стричеви и рођаци.**

Уков ће бити у **Малој Азији.**

Је ли рат законит?

— Чланак „Giornale d'Italia“ —

Тако кратком али великом питању не може сдјелити непромишљен одговор, било да тврди или пориче. Треба питање проучавати, а онда сдјелити одговор: Рат треба у начелу побијати, јер су рагови остаци старих варварских и окрутних времена. Рат је сам по себи зло, али на жалост у данашњем свињегу потребно зло, које би, кад би се у извесним приликама избјегло, донијело људству још много више штете. Истина је, да не смислем убијати, али то не искључује једну моју другу дужност, т. ј. да морам бра-

нити свој живот, своја законита права, а ако се чија снажна и убитачна непријатељска рука дигне над мојом главом, онда нема закона, који би ми бранио да употребим у одбрану било које средство, према томе и убиство.

Особа цивилизована, напредна, која једнаким кораком ступа са миом путем цивилизације, добро зна скончати своје пите-ресе са миом; у случају борбе биће и наше оружје модерно и цивилизно, али никад разбојничко.

Ако се пак на мене обори дивљак, мораћу и ја употребити материјална средства.

Логичним примједбама, логични одговори: бруталној увреди, брутална одбрана. Човјечанство неће требати рата када буде цијело на истом степену културе. Раширивање образовања међу народима је најбоље средство, скоро једино средство, да се рат избјегне. Избјегавање рата у сваком случају, без сустезања, данашњи било би исто што и својевољно излагање самог себе варварској инвазији, значило би самоубиство...

Напредак је нешто, што се само од себе намеће. Он налази на сивој рибјек, која искоријењује и најчесте отпоре. Држава, која, као Турска, није показала баш ни најмање способности за напредак, непорениво је осуђена да нишчезне. Варварски цип неће тако брзо нишчезнути; много ће још силе требати, да се реду преведе, али је ипак сат његовог мира неизбјежан. То је питање времена и напретка. И једни и други знаду вршити своје дужности врло добро...

У погледу балканског питања ствар је много гора. Не од мало година, не од десетак година, већ од више вјекова је балканско полуострво позориште најсрамотијих дјела, који чине цивилизацију да првени. Последије дугих година јуначке борбе, последије хиљаду доказа родољубља, успјело је једном истурском дијелу балканских народа, да се подигне као независна држава.

Према је европска дипломатија, ради сврха њског егизма, спријечила хиљаду пута слободан и својевољан живот балканских словенских држава, ипак су се ове мало по мало удружиле, те данас удружене, представљају поштовања достојну снагу и за више силе. У крајевима српским и грчким, још подвргнути срамотном Исламу, продужавало се и продужава се са најбешчаснијим злочинима: одузимање туђег власништва, свирљиве хришћанских жена робљење дјецe, а дивљачко убијање људи. О трговини и индустрији нема ни говора. Лијеви крајеви Македоније и Ст. Србије леже неодољани.

Страх и смрт су свагдашњи гости тих класичних земаља, ознати у њиховим времену преток, македонског а затим српског сјаја, који трјаше све до страшне године 1389. године српске пропасти на Косову.

Да ли могу свем мирноћом подносити балканске државе такву окупацију? Могу ли затворити очи над најстрашнијим призорима турског варварства? Могу ли затворити уши, да не чују раздируће, очајне узике народа који дрхти и моли за милост?

Ах не! не могу, не смију то учинити. Њихова је света дужност, да устану сви слојови и да сила раде, јер су искуства толико вјекова јасно показала, да разлагањем неће доћи до никаквог циља.

Рат је зло. Пријајем; али данашњишњи потребно зло. Йдство је још доста варварско, те су у стога још потребна насилна средства, која ће све више нестати, чим више људство узнапредује. Будите пак увјерени да ће још много и много година прћи, док човјечанство управљано (да такв речем) од Турчина буде могло ући и пут напретка.

Узети силом Турској коју провинцију је цивилизације, јо се тиме унаприједи: улаз те провинције је у храм цивилизације. Тим више ј Европа дужна отети провинцију настајене од истурских народа, које су Турци силом истргнули из њиховог законитог трупла.

А. Беланић.

Положај на ратишту

Београдска „Саопштина“ на челу листа доноси овај чланак:

„Са сваком давом, и последије свакога сукоба ма које савезничке војске са Турском војском, понузе се претежна надмоћност савезничког оружја. Последије два круна војна успјеха Бугара: заузећа Лозен-града и велике побједи над турском војском код Лиле-уртаса, главна одбранбена тачка турске војске, Једрене, много је изгубила од свијег стратегијског значаја. Већ и највећи пријатељи Турске почињу песимистички гледати на слабе наде у евентуалан реокрет ратне среће у корист Турака. Аод свуда се, скоро са

поуздањем очекују плодови тих побједи у наду Једрене. Тешка болест турске државне администрације толико је много узела маха, да не остаје никакна нада да би и највећи пачери људске снаге, у данашњим прилика, могли осетно поправити тегобе данашњег, у истини очаног положаја Турске.

Што се Срба тиче, они су у главноме ријешили свој задатак. Последије жестоких бојева код Новог Пазара, Приштине, Качанка и Призрена, а нарочито последије крваве и осудне битке код Куманова, ратна судбина македонског бојишта пресудно је ријешена у корист балканских савезника. Последије страшних губитака у људству и сваковрсном ратном материјалу, у поразима које су Турци до сада претрпјели на македонском ратишту, нада на какав озбиљнији отпор од њихове стране, код Битоља — кад се свему томе дода и психолошки момент рата који је противу њих, — по свој прилици, остаће празна нада. Са сваком давом, са сваком кораком у напријед од стране савезничких војска, ратна акција, поуздано се примиче својем свршетку. Сваки каснији отпор Турака показује све мање снаге.

Војска храбрих грчких савезника прати такође знатне успјехе, на суви и на води. Заузеле Верје и Јенице — Вардара, примакло је сувоzemну грчку војску Солуну. Заузеле Превезе од стране грчке флоте, драк потез од стране јединог грчког ратног брода са упадом у солунску луку и топљењем једне турске оклопнице, маневровање адмирала Куириотиса са грчком флотом, у непосредној близини Дарданела, на које турска флота није смјела реаговати, то су потези противника, свијесна своје надмоћности. Храброст и пожртвовање грчке војске потпуно је на висини њених великих задатака.

Наша храбра браћа Црногорци са успјехом гоне заједничког балканског непријатеља. Они ће, свакојак у скоро, и освојењем тврдога града Скадра, у своје побјединачке венце, унјести још један неувели цвијет. Они би, по својем јунаштву и витешком пожртвовању, то већ и учинили, да витешки Краљ Црне Горе не штеди скупу крв синова своје Отаџбине.

Није далеко дан, када ће четири независна балканска владара диктовати погдбе мира до скоро охолу, а сада већ поломљеној Турској и када ће се, широм Балкана, захорити веселе песме слободна народа, и настати живот среће, слободе и интезивна рада. Тај се дан већ да се сагледати на хоризонту.

Дневник

За похвалу. Одбор за примане прилога сиромашним породицама војних обвезника примио је од једног господина 20 пернера са шљеденим писмом: „Јуче ми је било крсно име Митров дан који ја — да Бог и он опрости, — нијесам свјетковао. Да сам то чинио ма и најскромније; мање од 20 пернера не бих потрошио и ја ту сумицу шаљем на породице, чии су хранитељи у рату.“ Дале је примио од г. Љубомира Павловића перн. 60, са шљеденим рјеченицама: „Прилози скупљени у Червину од Срба и Српкиња са жељом да Бог да среће и оружју српском а здравље рањеницима.“

Нове станице. Ономад у Ђаковици отворена поштанско-телеграфска станица, те је тако осма по реду у ново-ослободјеним крајевима. Било срећно!

Поведена истрага. Београдски Презбиро јавља: Поводом онтужаба у нашој и старој штампи против извесних чиновника ратнога Презбироа поведена је редовна истрага.

Аустријске припреме. Дознајемо из поузданог извора, да Аустрија чини журно припреме на граници Босне и Херцеговине. У пограничне жандармске касарне смјешта се оружје, иете се попуњавају, те се на мјестима довлачи и артиљерија. Војним обвезницима је саопштено да се по позиву, у року од 24 сата, имају пријавити надлежним војним властима, одностно жандармским постајама. Чему све то значи, не знамо. Јаш се говори да је у Фочи био сакупљен већи број муслимана.

Наши са стране. Врло велики број Црногораца, који су били на страни ради зараде, непрекидно се враћају у своју домовину. Дошло их је до сада врло много са свих страна свијета. Сад су почели да стижу и из Америке у врло великом броју. Са њима је дошао г. поп Илија Камичић, парох у Бјугу, Монтани. Још их је много и на путу. Из Бара нам опет јављају, да је тамо стигао Митар Пекић, директор империјалистичког хотела у Цариграду са 100 Шестана. Он је био понио велику количину материјала за Црвени Крст, али су му га турске власти у Цариграду при поласку задржале.